

Meie Leht

Nr. 2 (5) 7. juuni 2004

Raamatupäev tõi Tartumaa lapsed taas Kõrvekülla

Tartumaa kolmas lasteraamatupäev toimus 2. aprillil Tartu vallamajas Kõrvekülas. Ettevõtmise korraldasid Tartu valla raamatukogud koostöös O. Lutsu nimelise Tartu Linna Keskraamatukoguga.

Harry Potteri raamatutele pühendatud projekti eesmärgiks seadsid korraldajad Joanne K. Rowlingu loomingut tutvustamise, laste lugemishuvi tõstmise ning loomingulise eneseväljenduse arendamise.

Kirjanduspäevaks valmistudes joonistasid Tartu maakonna lapsed märtsis pilte J. K. Rowlingi raamatute kangelastest, kirjutasid jutukesi oma suhtumisest Potteri-raamatutesse ning meisterdasid erinevatest materjalidest Sigatüüka võlukooli makette ja Potteri-teemalisi lauamänge.

Konkursile laekus 32 joonistust, 9 kirjatööd, 3 lauamängu ja 4 suurt maketti. Võistlustöid hindas kunstižürii skulptor Endel Taniloo juhtimisel, kirjatöid aga aitas lugeda ning analüüsida Iiona Võik Lähte ühisgümnaasiumist. *Järg lk 2*

LASTE FANTASIA ON PIIRITU: Kõrveküla vallamajas toimunud kirjanduspäeva ilmestas näitus Tartumaa laste joonistustest ja teistest kunstitöödest, mis valminud J. K. Rowlingi raamatute ainetel.

Uhke ja hää on palju teada – raamatukoguhoidjate mälumängu teise vooru küsimused leiata lk. 8.

K. E. Söödi luuleauhinnaga tunnustatud raamatud tähistatakse ekliibrisega

Karl Eduard Söödi luuleauhinna žürii ja Luunja keskkool kingivad kõigile Tartumaa rahva- ja kooliraamatukogudele raamatuviidad ehk ekliibrised.

Söödi-auhinna žürii esinaise Lehte Hainsalu ettepanekul varustatakse kõik Tartumaa raamatukogud ekliibristega, mida palutakse kleepida värsikogudesse, mis on pärinud Luunjas välja antava lasteluule aastaauhinna.

Ekliibriste loomiseks korraldas Luunja keskkool võistluse. Koos raamatuviitadega saavad raamatukogud ka nimekirja auhinnatud teoste kohta. *Järg lk 7*

“Vaatan ajas tagasi” – raamat tõelisest daamist

Raamatukoguhoidja Anita Priks: “Hiljuti ilmunud näitleja ning pedagoogi Inna Taarna mälestusteraamat «Vaatan ajas tagasi» ei ole välimuselt küll eriti silmatorkav, kuid väärrib kindlasti teatrit armastavate inimeste tähelepanu.

Raamat toob lisaks autori eluloole meieni südamlikke ja nostalgiat tekitavaid mälestuspilte Eesti lavakuulsustest ning teatrielust läbi aastakümnete.

Au kuuluda Inna Taarna õpilaste hulka on ka minul. Kursuse juhendajana kaitses Inna oma õpilasi kui emalõvi – seetõttu hakkasime teda juba esimesel kursusel kutsuma Ema Innaks. *Järg lk 7.*

Rõngu raamatukogus keeb vilgas kultuuritöö (lk 3 & 4)

Raamatukoguhoidjad aitavad kaasa Õpiringide Seltsi “Semud” tegevusele (lk 5 & 6)

Soomlased peavad raamatukogu kõige külastatavamaks kultuuriasutuseks (lk 8)

Põgus pilguheit möödunud sajandi kirjandusmaastikku peegeldavatele raamatutele (lk 4)

Ise tehtud, hästi tehtud (lk 6)

Harry Potteri võlumaailm avanes Kõrvekülas

Lasteraamatupäeva juhtis Sigatüüka võlukooli unustatud unenägude professor Somnus

Sündmus

2. aprilli hommikul tervitas Kõrvekülla kirjanduspäevale saabunud juba uksel Sigatüüka võlukooli unustatud unenägude professor Somnus (Merike Karolin).

Laste hulgas tekitasid elevust kohale saabunud ajakirjanikud *Postimehest*.

Peale Kõrveküla raamatukogu direktori Hele Ellermaa tervitussõnu ja tänavusele rahvusvahelisele lasteraamatupäevale pühendatud jutu ettelugemist jagunesid kokkutulnud lapsed töögruppidesse. Kõikide loominguliste konkursside parimaile rääkis Reet Krusten Joanne K. Rowlingu elust ning Harry Potteri sünniloost, Juuro Kuusik tegi kokkuvõtte joonistusvõistlusest ja teemakohase miniviktoriini korraldas professor Somnus, kes jäi tragi ja taibuka publikuga äärmiselt rahule.

Samal ajal kontrollisid 37 viienda kuni kaheksanda klassi õpilast volikogu saalis

HARRY POTTERI VÕLUMAAILM:
Tartumaa lasteraamatupäeva logo.

oma teadmisi Harry Potteri elu ning seiklusi käsitlevas mahukas viktoriinis.

Edasi jätkus lasteraamatupäev kunstilises meeleolus. Ilmatsalu tantsurühm esitas värvikalt võlumaailma sobivad *Nõiatantsu* ja *Kuraditantsu*, Lohkva raamatukogu noored lugejad kandsid ette

päevakohase raamatusitluse "Harry Potter – loe seda!". Järgnevalt tegi Iiona Võik ülevaate jutuvõistlusest ning autorite poolt loeti parimad tööd ka ette.

Veel tehti kokkuvõtte tublimatest koolidest ning lastest. Kõigist kolmest raamatupäevast on osa võtnud Kuuste põhikool, Kõrveküla põhikool, Lähte ühisgümnaasium, Mehikoorma põhikool ja Rannu keskkool. Seekord osales aga kokku 12 kooli ning raamatukogu.

Päeva lõpetas loomulikult võitjate autastamine. Viktoriini peauhindadeks olid tänavu 2 reisi Leetu, muude konkursside parimatele ekskursioon Lahemaale, raamatud ning joonistustarbeid.

Lasteraamatupäev sai teoks tänu Tartumaa Omavalitsuste Liidu, Tartu valla, maakonna raamatukogude ja koolide, Eestimaa Rahvaliidu ning Vanemuise teatri toetusele.

Anita Priks,
Äksi Raamatukogu juhataja

Silmapaistvamad ja nupukamad osalejad Tartumaa lasteraamatupäeval

Arhitektuurivõistlus "Sigatüüka võlukool"

- 1.Liis Zovo (Mehikoorma põhikool)
- 2.Jorma Võik – Lähte ühisgümnaasium
3. Tiit Sikk – Vedu raamatukogu

Eriauhind: Edukas meeskonnatöö – Marko Raeste, Kristel Raeste, Helena Lind, Marleen Brikkel, Gelly Kulla, Helmer Lind (Lähte raamatukogu)

Kunstivõistlus "Harry ja võlumaailm"

Noorem vanuseaste (1. – 2. kl.):

- 1.Kadri Käesel (1. kl, Kõrveküla põhikool)
- 2.Sandra Rätsep (2. kl, Kõrveküla põhikool)

- 3.Sander Metsnik (1. kl, Kõrveküla põhikool)
- 4.Aivar-Sander Kauber (1. kl, Kõrveküla Põhikool)
- 5.Jaak Kass (1. kl, Kõrveküla põhikool)

Vanem vanuseaste (5. – 8. kl.):

- 1.Riin Kivisild (7. kl, Lohkva raamatukogu)
- 2.Elise Sule (7. kl, Kuuste põhikool)
- 3.Maarja Talts (8. kl, Lähte raamatukogu)
- 4.Kadri Peterson (6. kl, Võõpste raamatukogu)
- 5.Kersti Perandi (5. kl, Kõrveküla põhikool)

Eriauhinnad:

- *Merili Tilgar (5. kl, Kõrveküla põhikool)
- *Gunilla Koort (2. kl, Kõrveküla põhikool)
- *Ivo Voika (8. kl, Kuuste põhikool)

Lauamängude võistlus "Mängime Harry Potterit"

- 1.Eleri Lillemäe (Võõpste raamatukogu)
- 2.Elen Ruus (Elva gümnaasium)
- 3.Maarja Talts (Lähte raamatukogu)

Viktoriin

Noorem vanuseaste (5. – 6. klass):

- 1.Kadri Peterson (Võõpste raamatukogu)
- 2.Liis Zovo (Mehikoorma põhikool)
- 3.Mait Kaaver (Rannu keskkool)
- 4.Margus Pae (Mehikoorma põhikool)
- 5.Vaiko Vaher (Lähte ühisgümnaasium)

Vanem vanuseaste (7. – 8. klass):

- 1.Maarika Pae (Mehikoorma põhikool)
- 2.Liis Lätting (Lähte ühisgümnaasium)
- 3.Maarja Talts (Lähte raamatukogu)
- 4.Juhani Võik (Lähte ühisgümnaasium)
5. Taavi Repän (Rõngu keskkool)

Jutuvõistlus "Miks mulle meeldib "Harry Potter"?"

- 1.Liis Zovo (Mehikoorma põhikool)
- 2.Kadri Peterson (Võõpste raamatukogu)
- 3–4. Ahto Järve (Lähte ühisgümnaasium)
- 3–4.Jaagup Jõgioja (Lohkva raamatukogu)

Kindel on, et järgmise "Meie Lehe" veergudel kirjeldab Aasa Sulg, kuidas Koit Nerva raamatu lugemine kinkis talle optimistlik - humoristliku meeleolu.

Hea lugeja, kui Sinagi soovid järgmise "Meie Lehe" veergudele pääseda, pead kaastöö läkitamisega kiirustama.

"Meie Lehele" andsid sisu ja vormi Hele Ellermaa, Heikko Ellermaa, Toivo Ärtis.

Toimetuse e-post: meieleht@hot.ee
Toimetuse telefon: 7414306

“Meile läheb korda me keel ja raamatukultuur.”

Laine Meos soovib ainult seda omaks hüüda, mis su hinge puudutab...

Emakeelepäev Rõngus

Kuigi läbi on papa Janseni ja Jakob Hurda aeg, on täna siia kogunenud see ühte hoidev rahvas, kelle kohta võin öelda: meis on mõndagi ühist, taunime seda, mis elus on tühist; oleme ühte meelt, mõistame ühtesid asju, meile läheb korda me keel ja raamatukultuur.

Käesolev aasta on huvitav aasta. Eeskätt on see aasta Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutatud Eesti lipu aasta. 18. jaanuaril möödus 15 aastat meie kee- leseaduse vastuvõtmisest, tänavu möödub 15 aastat Balti ketist ja 15 aastat tagasi loodi Tartu Linna Keskraamatukogu juurde välis-Eesti kirjanduse osakond.

Nii alustasime Rõngus viiendat korda emakeele päeva.

Süütasime kolm küünalt: sinise – raamatukogu juhataja, musta – selle päeva külaline Elle Tarik ja valge – kauaaegne emakeele õpetaja Lehte Puudersell. Kaulil põlesid nad laualipu ja lillede kõrval.

Meie keelepäev oli jagatud seekord paanelideks. Kõige-pealt tuletasime meelde meie eelmise keelepäevi ja rääkisime tänavustest kirjanduslikest tähtpäevadest, andsime mitmesugust infot. Väikese elevuse tekitas küsimus “Kuidas oli O. Lutsu “Kevades” Lible eesnimi?”, sest lektor oli O. Lutsu nimelisest Tartu Linna Keskraamatukogust

Elle Tarik – raamatukogunduse *grand old lady* – rääkis oma osakonnast, mis alustas 500 annetatud raamatuga ja on jõudnud 22 tuhande köiteni; paikkondlikust keelest ja sellest, kuidas väliseestlased suutsid keele nii pikka aega alles hoida. Oleme tööpoolest eesti keelde väga palju investeerinud: emakeelset tõlke- ja algupärast eesti raamatut on päris parajalt saada.

Seejärel jõudis teise põneva osani meie keelepäeval. On ju nii, et mitmed inimesed kirjutavad sisesunnil sahtlisse, aga avalikkuse ette hābenevad tulla. Kirjutamine on justkui enesepaljastamine ja kes seda siis nii väga teiste ees teha tahab. Seekord siiski leidis kolm vaprat eneseületajat. Kuuse talu perenaine Malle Raudsepp, emakeele õpetaja Lehte Puu-

dersell ja Koidu talu perenaine Helge Lukk. Oh, mis kullaterad need olid! Kõlasid ilusad murdekeelsed mälestused, valed sotsiaalsed värsid. Idanema sai mõte, kas mitte koguda rõngulaste loomingut ühtseks vihikuks.

Valla kultuurinõunik Sirje Kruusel rääkis Rõngu voldiku vajadusest ja koostamisest.

Oli mõnus, keegi ei kiirustanud lahku- ma, head asja ei raatsi ju lõpetada ja näitused vaja ka üle vaadata.

Laine Meos

P.S. Paar päeva hiljem kogunesime uuesti, et kuulata Tiina Jakobsoni, kes rääkis iseendast, oma luulest ja laulis võrratult oma loodud laule end bajaanil saates.

Aprilli 22. kuupäeval tähistasime raamatu ja roosi päeva – külla tuli O. Wilde klubi president, literaat ja laulja, muinasjuttude kirjutaja Toomas Kutter (loe lk 4).

Mais oli kodukandipäev – ikka töö- rõõm, ikka töö- rõõm.

Vot nii me elamegi!

Meie tähtpäevi

Õnnitleme sünnipäevalapsi aprillist augustini:

2.aprill	Kersti Neemeste	42
3.aprill	Olga Haljaste	40
3.aprill	Anita Priks	42
10.aprill	Marje Jokk	62
16.aprill	Siiri Ušakova	51
21.aprill	Elga Alberi	58
MAI		
3.mai	Aet Sule	55
14.mai	Tiina Arike	40
21.mai	Sirje Dementjeva	45
8.juuni	Kairit Alver	32
11.juuni	Heli Jürgenson	49
17.juuni	Karin Ratassep	22
28.juuni	Sirje Leini	40
30.juuni	Ene Runtel	62
6. juuli	Leini Laars	44
13. juuli	Kiriakia Ratmanova	57

16. juuli	Lea Tali	60
28. juuli	Tiina Kohver	61
28. juuli	Andres Madisson	24
28. juuli	Eva Viira	41
20. august	Õilme Kasetalu	48
27. august	Eda Trull	53
2. august	Ülle Veider	37

Õnnitleme endisi kolleege Saima Nemvaltsi 75. ja Evi Kliimandit 70. juubelisünnipäeva puhul.

Jätukgu teil elujõudu ja tervist!

Tööjuubeleid

Anita Priks – täitub 10 aastat Äksi raamatukogu juhatajana.

Tiina Arike – täitub 20 aastat (alates 1.8.1984) Võõpspe raamatukogu juhatajana.

Ene Runtel – täitub 40 aastat Järvselja raamatukogu juhatajana.

Toimetuse e-postkastist

meieleht@hotmail.com
12:43 10-11-2003

Tere!

Saan alati Sirbist mingi lugemisela- muse ja mul on siiralt kahju nendest, kes ei juhtu lugema. Võibolla ärgitab see kiri

astuma sammu kultuuriajakirjandusele lähemale. Loodan väga tulusalt! Aasa

Hea mõte

Aga miks on tänapäeval vaja lugusid rääkida? Selleks, et inimestele jälle aeg tagasi anda. See, mille meilt Aja-Hoiu- Kassa hallid härrad märkamatu kokku ostnud. Sest aeg on elu. Ja elu elab

südames. (vt. M.Ende "Mono"). – Sirp, nr.41, 31.okt.2003, lk. 6. – Piret Päär. Palju pilte mul meeles, südamis neist tunnismärgid...

Hea sõna

Rehepapidemokraatia – Sirp, nr. 42, 7.nov. 2003, lk. 16. Andrus Norak-Kes tahab saada miljonäriks.

Raamatu ja roosi päev Rõngu moodi

Toomas Kuter rääkis oma laulja- ja kirjanikukarjäärist, luges luulet ja laulis

Kohtumine

*Inimene ei saa elada poeesiata,
värvita, armastuseta.
Sainr-Exupery*

Tänavu Rõngus kolmandat korda tähistatud raamatu ja roosi päeva külaliseks olid muinasjutuvestja ja laulja, rahvusvahelise rahufondi medaliga pärjatud vabakutseline literaat Toomas Kuter, keda klaveril saatis Tõnu Rein.

Jüripäeva-eelses vihmas olid kuulajateks lasteaia lapsed koos kasvatajatega, algklasside õpilased oma õpetajatega ning tosinkond aleviinimest. Pettuda ei tulnud kellelgi.

Toomas Kuter rääkis oma laulja- ja kirjanikukarjäärist, luges luulet. Laulud meeldisid nii väga, et laste "Laula veel!" palumise tõttu võeti üles lausa ühislaulmine. "Vaikne kena kohakene" kõlas sombusel päeval väga lüüriliselt. Kui lõpulaulu "Küünlavalguse valsi" helid kõlama hakkasid, sirutasid lapsed oma

RAAMATU JA ROOSI PÄEV RÕNGUS: Kolmandat korda toimunud ettevõtmise külaliseks oli vabakutseline literaat ja laulja Toomas Kuter (vasakul).

ühendatud käed nagu pääsulinnud ja korraga oli kõigil väga hea olla.

Kes soovis, sai osta külalise uusi raamatuid koos pühendussõnadega. Fotoapa-

raadid jäädvustasid hetki, lubati peatset kohtumist!

Korraldajatele väljendati tänu nii sõnades kui lilledes.

Laine Meos

Mälestuspilte eelmise sajandi kirjandusmaastikult

Lugemiselamus

Mu lugemislaual oli ühtjärke kolm raamatut, milles palju käinud ja näinud, paljude kirjanikega otseselt lävinud kultuuriinimesed – Oskar Kruus, Aksel Tamm ja Vladislav Hodassevitš – avavad oma mälestuspilte ja annavad seeläbi värvi möödunud sajandi kirjandusmaastikule.

"Kakskümmend üks pulma ja üksteist matust"

Kuidas kirjanikud abielluvad, kuidas kirjanikud surevad – nii on alapealkirjastanud oma kirjanduslooliste lugude kogumiku Oskar Kruus. Raamat ise kannab pealkirja "Kakskümmend üks pulma ja üksteist matust". Tuginetakse põhiliselt Kirjandusmuuseumi arhiivmaterjalidele – ajalooline sündmustik võib nii mõnegi kirjandusliku elamuse erksamaks muuta, mõnigi prototüüp võib hingestust juurde saada.

Raamatus esimeses pooles on esitatud ka 58 fotot, kahjuks pole surmajuhtumite kirjeldamise poolt ühtki. Kas on üheteist-

kümnes järjestikus surmas traagikat ühtejärke liiga palju? Või on kakskümmend üks õrna õnne- ja armastuse õhkamist ajatiivul haihtunud? Midagi jääb minule ajaloolise tõe huvides õhku...

"Aga see oli üks mees"

Aksel Tamm on oma raamatu "Aga see oli üks mees" pühendanud kirjanikele, kellega töö- või ka sõbrasuhted teda poole sajandi kestel Eestimaal kokku viinud. Kirjastuse "Kuldsulg" poolt mullu välja antud taskuformaadis 231-leheküljelisse raamatusse on jagunud eluvisandeid 17 kirjamehest.

Meeleolukates lugudes on tarka tagasi-vaadet oludele ja aegadele, heasüdamlikku soojust, hetketi huumorit, hetketi ajastu traagikat. Vaat nüüd juba tahaksin uuesti kätte võtta ja üle lugeda neid riuilile üpriski kauaks seisma jäänud endis-aegsete kirjanike raamatuid, olgu siis teatava nostalgia või teatava muigega...

"Nekropol"

Kirjanduslooliselt väga harivaks ja huvitavaks sai minu jaoks "Loomingu" Raamatukogu" 2002. a. mustakaaneline

158-leheküljeline väljaanne nr. 39/40, mis kandis pealkirja "Nekropol" ja autoriks vene luulemaailmas möödunud sajandi esimesel kolmandikul tuntud luuletaja Vladislav Hodassevitš.

"Nekropol" on toonud V. Hodassevitšile üleüldise tuntuse, olles ammendamatu muljete ja andmete allikas XX sajandi vene kirjanduse ajaloost. Käesolevas lühendatud väljaandes on esitatud portreevisandid eesti lugejale mõneti tuttavatest nimedest: Valeri Brjussov, Andrei Belõi, Aleksandr Blok, Nikolai Gumiljev ja nõukogude ajastu tormilind – kirjanik Maksim Gorki.

Mind üllatas Maksim Gorki päevade lahtikirjutamine, nii kodumaal kui Itaalias. Üllatav on autori hingestatud püüdlus mõista Gorkit kui inimest ajastu keerdkäikudes küllap Venemaa kõige mustemal aastail. Aga see ehedus on niivõrd inimlik ja siiras, et võta või need 16 (?) tumehallikaanelist pakku köidet raamatukogu kõige kaugemast riulinurgast välja ja asu lugema...

Lugemiselamusi väljendas paberil

Aasa Sulg,
Melliste raamatukogu juhataja

Kümme aastat Õpiringide Seltsi „Semud“

„Meie ei õpi kuni elame, vaid elame kuni õpime.“

Seltsielu

Õpiringide Selts „Semud“ esimees
Juta Jõgi:

Õpingid on kõige parem vabahari-
dustöö vorm rahva laiadele hulkadele,
ka majanduslikult kõige odavam ja the-
niliselt üha lihtsamad – nii arvasid õpi-
ringiliikumise juhid Põhjamaades ja
meil juba eelmise sajandi esimesel
poolal.

Õpingide liikumine on eri maades
võtnud erineva kuju ja arenenud vastavalt
selle rahva iseloomule ja vajadustele. Õpi-
ring kui haridustöö vorm oli Eestimaal
olude sunnil aastakümneteks katkenud,
aga see ei olnud meie jaoks nii unustatud,
et me ei oleks suutnud teda jälle ellu ära-
tada. Vajaduski seda teha oli olemas, et
iseseisvas riigis ise oma asju ajada ja
õiget otsuseid teha.

Õpingide ideest ja mõttest

1931. aastal kirjutas Eduard Kubjas
oma raamatus „Õpingid“: „Õpingideks
nimetame eneseharimiseks asutatud ise-
tegevuse põhimõtteil toimivaid väikesi
rühmitusi. Neil võib olla väga palju eri
kujusid, kuid kõigil on üks alus: *ühine
vaba tegevus*. Isetegevus loob tööõõmu
ja seob inimesi tööga, õpetab neid mõist-
ma ja armastama töö mõtet ja väärtust,
tugevamate energia toetab nõrgemate
tahet, õppimiskeskused võidetakse ühiselt
ja teostub põhimõte: Rahva hääks rahva
enese kaudu“.

Aastate möödudes on sõnastus pisut
muutunud, aga õpingi idee ja mõte on
jäänud samaks. Samaks on jäänud ka va-
jadus eneseharimise ja rahva kui terviku
haridustaseme tõstmise järele. Õping
kõlbab igasuguse haridusega, igast vanu-
sest, soost ja seisusest inimeste jaoks,
ainult igal eri juhtumil tuleb kasutada just
sellele rühmale sobivat meetodit.

Õpingide traditsiooni taaselustamisest Eestis

Õpingide traditsiooni taastamisel on
Eesti saanud abi Rootsilt.

1992. aastal hakkas tolaeagne Öölandi
Rahvaõpistu juhataja Lars Adin korral-
dama Eestis õpingide juhtide kursusi
Täiskasvanute Assotsiatsiooni „Andras“
juures.

1993. aasta mais alustati Kultuuri-
töötajate Täienduskoolis kursusi tule-
vastele õpingijuhtidele. Kursused on

„SEMUDELE“ ALUSEPANIJAD: Kümme aasta eest loodi Eestis õpingid, mis
tegutsevad põhimõttel „Meie ei õpi kuni elame, vaid elame kuni õpime.“

praeguses Rahvakultuuri Arendus- ja
Koolituskeskuses jätkunud tänaseni. Õpet
korraldades kasutatakse õpingidele oma-
seid meetodeid: vestlust, analüüsi, arutelu,
diskussiooni ja loengudki on omal kohal.

1994. aasta 29. aprillil moodustasid
kursusest osavõtjad 16 asutajaliikmaga
Õpingide seltsi „Semud“, et edendada
õpingide liikumist kaasajaks Eestis.
Seltsi põhikirjaline ülesanne on aidata
kaasa õpingide loomisele, koguda infot
õpingide liikumise kohta, korraldada
õpingide suvapäevi, kevadist ja sügisest
täiendõpet ja anda metoodilist abi õpi-
ringide töö korraldamisel.

1994.a. toimus üleriigiliste päevade
taastamine, seekord suvapäevade näol
Tartumaal Mellistes, läbiviijaks ja võorus-
tajaks oli Melliste raamatukogu juhataja
ja kodulooürija Aasa Sulg. Suvapäevade
teemaks oli „Kodulugu“, külastati Tartu-
maa kultuuriloolisi paiku.

1995. aastal sai kolmele aastale planeer-
itud projekt „Eluõpe“ riigilt toetust. Pro-
jekti eesmärk oli asutada uusi õpinge,
pakkude täiendõpet tegutsevatele õpin-
gijuhtidele, toetada õpingide tegevust.
Selts korraldas õppepäevi Paines, Ahulas,
Lüganusel, Tartus, Laevas, Raplas, Var-
bolas, Kärdlas, Raasikul jm. Projekti lõp-
pedes oli läbitud õpingide taastamise
etapp Eestimaal, tööle oli hakanud ligi-
kaudu 80 õpingi, nende vajalikkust Eesti
ühiskonnas polnud enam vaja tõestada.
Toimusid suvapäevad Saaremaal Laim-
jalas teemal „Turism ja keskkond“ koos-
töös külaliikumise ja „Kodukant“, läbi-
viijaks kohaliku raamatukogu juhataja

Milvi Repp; Valgamaal Alal „Isiksus ja
perekond“, läbiviijaks Ala raamatukogu
juhataja Erja Liivson; Raplas „Kohalik
kultuurilugu ja noppaid eesti kirjandu-
sest“, läbiviijateks Aime Miil ja Katrin
Niklus Rapla Keskraamatukogust.

1998. aastal algab uus etapp Õpingide
Seltsi elus. Vahetub juhatus, esimeheks
valitakse Tõnu Otsason ja eesmärgiks
saab koostöö. 27.aprillil toimub rahvus-
raamatukogus konverents teemal „Külal-
arvutite maailmas“, milles arutleti teabe-
alase koostöö tähendusest maa arengu-
tegevuses.

1999. aastal otsustas üldkoosolek raja-
da seltsi juurde erakool ja kinnitada kooli
põhikirja. Nimeks saab: Õpingide Juhti-
de koolituskeskus KATI.

Õpingidega uude sajandisse

2000. aasta sügisel üldkoosolekul va-
liti uude juhatusse Juta Jõgi, Ere Raag,
Katrin Niklus, Aime Miil, Katrin Pärn ja
Hele Ellermaa.

2001. aasta täiendõppekursuste tee-
maks oli „Täiskasvanute koolitaja: õppi-
ja ja õpetaja ühes isikus“. Suvkursus toi-
mus Koerus Malle ja Herbert Lasti
juhtimisel. Ilmub EÕS Semude traktat-
lehe „Meie Semud“ esimene number, mil-
le motoks on Teedi Tüüri poolt kirja pan-
dud lause: „Meie ei õpi kuni elame, vaid
elame kuni õpime.“

2002. aasta aktuaalseks teemaks sai
Euroopa Liiduga ühinemine ja eestlase
identiteet. Suvapäevad toimuvad Võru-
maal Ere Raagi ja Anni Lahe juhtimisel.

Kümme aastat Õpiringide Seltsi "Semud"

Infotulv seab inimese ette uued probleemid ja nende lahenduse otsimise vajaduse

ÄRME SULEME ENDA ... silmi
hingeseilmi
lootussilmi
ususilmi
armusilmi!

Ärme suleme enda ... huuli kõneks
hingekõneks
lootuskõneks
usukõneks
armukõneks!

Ärme suleme endas ... uksi
hingekuksi
ootusuksi
usuksi
armuiksi!

... sest kui me käime
suletud silmadega
tummade huultega
suletud ustega
mööda ilma ringi ...

... siis me ju
ei näe,
ei kuule,
ei mõista ...
teisi inimhingi!

Aga!..
Iga inimene on ainulaadne
siin ilmas
vaatamata sellele
on tal pisar või
rõõmusäde silmas!

Siiri Ušakova

Algus lk 5

2003.aasta teemadeks olid „Täiskasvanute koolitaja kodus ja naabrite juures“, aasta lõpus valiti uus juhatus: Juta Jõgi, Ere Raag, Malle Last, Õnne Paimre, Luule Bortnikova, Mari Nuut. Mari organiseerimisel toimub ka suvekursus Vändras.

2004. aasta kursuste üldteemaks sai „Inimene ei saa enam elada poeesiata, värvita, armastuseta. Peab tingimata inimestega rääkima“ (A. de Saint Exupery). Suvekursus on planeeritud Pärnusse, korraldajaks Eha Tammiku.

Inimesed infotulvas

Võrreldes õpiringide tegevust 20. sajandi alguses ja sajandi lõpul ning uue sajandi alguses, siis on kindlasti ühiseid jooni aga ka erinevaid. Inimene ise pole enam kuigivõrd muutunud ja vajadus õppida on jäänud, aga olud ja vahendid pole enam kaugeltki need, mis eelmise sajandi alguses. Tohtu infotulv, mis igal päeval jõuab kaitsetu inimeseni, seab tema ette hoopis uued probleemid ja nende lahenduse otsimise vajaduse.

***Vaikiv**, televiisori ees lõõgastuv ja ajakirjandusest sõltuv inimene, kellel press on saanud isandaks, **peab hakkama rääkima** ja õppima mõtlema.

***Anonüümne**, linnastunud inimene peab hakkama **end identifitseerima**, sest elu mõttekus on kaduma läinud.

***Juurteta** maailmakodanik peab asuma **oma juuri otsima**, sest põlvkondade järjepidevus on otsas, sellega koos on ähmastunud mehe ja naise kohus

***Hajutatud** asjatundlikkusega inimesel on vaja oma olemus ja teadvus tervikuna kokku viia ja **ühtseks muuta**.

*Äsja kuulduki **küllastunud inimene** on üha sunnitud **otsima midagi uut**, mis ahvatleks oma uudisusega ja et anda asjadele kaalukust, lisab ta kõlavaid nimesid nagu uus mõtlemine, uus elutunnetus, uus asjalikkus jms, peab hakkama väärtustama olemasolevat.

*Oma muutumise või hävimise ohtu tunnetanud **tehnilise tsivilisatsiooni maailmas** elav inimene, peab hakkama **oma vaimsust säilitama**, mis pole ainult ajaloolise meenutamise tee ja lihtne teadmine möödunust, vaid on kaasaegne **elujõud**.

Kõige sellega ei suuda inimene ükski ja iseeneses toime tulla, siis ta kas pöördub Kristuse kiriku poole või otsib abi kaasinimestelt, kellel aga pole midagi ülearu, vaid otse vastupidi, karjuv puudus hinge- rahu ja kõige muugi järele.

Prantsuse teadlane B. Pascal on inimese armetust näinud ja jätnud endast järele sellise mõtte, milles ta osutab inimese kõige suuremale ülesandele: „Inimene on ilmselgelt loodud mõtlema, selles seisneb kogu tema väärikus ja väärtus; ja tema ainus ülesanne on õigesti mõelda. Kuid mõtlemise kord nõuab, et alustada tuleb iseendast, oma loojast ja oma lõpp-eesmärgist. Aga millest inimesed mõtleavad? Mitte kunagi sellest, vaid tantsimisest, lautmängust, laulmisest, värtsipitsemisest, bauge'-mängust jms võistlemisest, sellest, kuidas kuningaks saada, mõtlemata selle üle, mida tähendab kuningas olla ja mida tähendab inimene olla.“ („Mõtted“ 146/620)

Juta Jõgi,

Õpiringide Selts „Semud“ esimees

ÄRME SULEME ENDA... SILMI: Kollaaž Siiri Ušakovalt.

Toimetuse e-postkastist

Tere, päikselist teisipäevaõhtut, lugupidatud Toivo!

Mõtlesin küll viimasel seminaril Kõrvekülas, et lähapäevil peaks mõne kaastöö saatma, aga kuidagi väga kiire oli siin vahepeal ja tegudeni jõuan alles nüüd.

21. aprillil täitus "Semude"-seltsil kümme aastat. Nende tegevus toimub Tallinna Rahvakultuuri Keskuses, juhendaja Juta Jõgi.

Selleks tähtpäevaks sündis mul üks luuletus, mille seal ette lugesin ning mille nüüd teilegi saadan. Luuletuse juurde lisan ka ühe kollaaž-pildi.

Lugupidamisega Siiri Kallastelt

“Kellasepaproua” tõi Jaanus Vaiksoole auhinna

TUNNUSTATUD SÕNA- JA PILDIMEISTER: Karl Eduard Söödi lasteluule aastaauhinna viieteistkümnendad laureaadiid Jaanus Vaiksoo ja Anu Kalm.

Karl Eduard Söödi luuleauhinna žürii kinnitas 31. märtsil Luunja kooli laste heakskiidul tänavuseks auhinna-saajaks Jaanus Vaiksoo esimese värsikogu “Kellasepaproua”.

Jaanus Vaiksoo ja “Kellasepaproua” kunstnik Anu Kalm on Söödi-auhinna viieteistkümnendad laureaadiid. Žürii esinaine Lehte Hainsalu iseloomustas Jaanus Vaiksood kui luuletajat, kes jätab oma loomingus (noorele) lugejale rohkesti ruumi edasi mõtlemiseks.

Eesti ainsa lasteluulepreemia asutas 1988. aastal Luunja sovhoos Luunja raamatukogu ettepanekul. Sovhoosi hääbumise tõttu võitis auhinna väljaandmise oma kohustuseks Luunja vallavalitsus, keda korralduslikus töös aitab kohalik keskkool. Autasustamistseremoonialie lisavad alati meeolelu ka Lohkva (K. E. Söödi sünnikoht!) raamatukogu kirjandusringi etteasted, mida on lihvinud ja vorminud raamatukogu juhataja Lea Tali.

“Vaatan ajas tagasi” – raamat tõelisest daamist

Elust enesest

Hiljuti ilmunud näitleja ning pedagoogi Inna Taarna mälestusraamat «Vaatan ajas tagasi» ei ole väljumisel küll eriti silmatorkav, kuid väärrib kindlasti teatrit armastavate inimeste tähelepanu.

Raamat toob lisaks autori eluloole meieni südamlikke ja nostalgiat tekitavaid mälestuspilte Eesti lavakuulsustest ning teatritelust läbi aastakümnete.

Lavale sattus Inna Taarna 16-aastaselt, hakates tantsima Jaroslavlis asutatud Eesti Kunstiansambles. Pärast sõda oli ta 1946. aastani «Estonia» tantsija, 1949. lõpetas Teatriinstituudi ja 1950. aastast sai Draamateatri näitlejaks. Aastatel 1978-1988 töötas Inna Taarna Pedagoogilise Instituudi režiikateedri õppejõuna. Tema õpilasteks on olnud näiteks Allan Noormets, Elmo Nüganen, Jaanus Nõgisto, Mati Kirotar, Haldi Normet, Agu Veetamm jpt.

Oma kooliaega meenutavad raamatus Inna Taarna õpilased:

Allan Noormets: “Tahtmata kedagi oma eelmistest ja hilisematest õpetajatest alavääristada, pean ometi ütleva, et minu jaoks on ja jääb Inna Õpetajaks. Suure algustähega.”

Andres Noormets: “Innasse suhtusime äärmise tähelepanu ja aupaklikkusega. Ta oli meie kursusejuhendaja, keha ja pea. Tema nõudlikkus, eesmärgikindlus, täpsus, asjatundlikkus, otsekohesus avaldas sügavat muljet.”

Inna Taarna ise ütleb raamatus enda kohta:

“Minule tingisid elukutsevaliku lihtsalt – antavad olud. Poleks olnud sõda, poleks ma end kunagi sidunud teatriga. Lava on ses suhtes isemoodi maailm – see imeb sind endasse nagu soo. Sattunud kuuteistkümnendaastaselt elukutseliseks, jäingi sinna. Olen oma tööküsimusi lahendanud kaine mõistusega. Ükskõik kui raske see on olnudki. Ma pole kunagi hõljunud tarbetutes unistustes. Pean ütleva, et mul vedas – olen teinud tööd, mis mind huvitas.”

... Iseendalegi huvitav on see, et ma olen alati teadnud oma kohta. Ma ei trügi missiks, kui mul pole selleks eeldusi. Võib-olla seetõttu ma ei teagi, mis on kadetus. Aga ma ei lase endale ka peale astuda. Olen selles suhtes võrdlemisi leppimatu. Ent elu ongi ju võitlus oma koha eest.”

Tänavu kevadel pälvis Inna Taarna eduka õpetajatöö eest Priit Põldroosi nimelise auhinna.

Inna Taarna on kirjutanud lisaks enda mälestustele ka raamatud Ilmar Tammurist ja Kaarel Karmist. 2002. ilmusid Eesti teatriloo sarjas tema koostatud teosed “Tallinna Konservatooriumi Riiklik Lavakunstkool” ning “Tallinna Teatrikool”, mis kajastavad meie teatrikoolide ajalugu.

Isiklikke mälestusi õppejõud Inna Taarnast

Au kuuluda Inna Taarna õpilaste hulka on ka minul.

Ajapikku olen lakanud imestamast oma õnne üle Pedasse sissesaamisel ning jõudnud järeldusele, et üheks kursuse moodustamise printsibiiks oli Innal kindlasti tudengite omavaheline kokkusobivus ja meeskonnavaim.

Maalt reeglirohkest keskkoolist pealinna tulnuna üllatas mind esimesel eksamisel tehtud avastus, et ülikoolis võib õpetaja koos oma õpilastega pidu pidada. Samas kinnistus aga ka mõistmine, et naine võib suitsetada, vanduda ning viinagi juua ja olla ometi tõeline daam selle sõna parimas tähenduses. Kursuse juhendajana kaitses Inna oma õpilasi kui emalõvi – seetõttu hakkasime teda juba esimesel kursusel kutsuma Ema Innaks, sest teise ema eest ta meile oligi. Koos veedetud tundides saime osa Inna kustumatust elujõust ja säravast vaimust, tema lugematuist teatrimälestustest, pikkadest aruteludest elu ning kunsti üle. Üheks esmaseks ja tähtsaimaks Innalt omandatud tarkuseteraks teatritegemise vallas on, et “laval ei tohi võltsi panna”. Inna ise lootis, et kui meist ka ei saa suuri lavastajaid, siis kultuuri ning teatrit mõistma ja armastama peaks ta meid vähemalt suutma õpetada!

Äksi raamatukogu juhataja **Anita Priks**

Uhke ja hää on palju teada

“Meie Leht” jätkab jõuproovi teadmiste ja mälumänguri järgu tõstmiseks

Mälumäng

Hea lehelugeja!

Ka selles lehenumbri annab toimetuse Sulle võimaluse tõsta oma teadmisi ja mälumänguri järku. Nüüd on aeg tõsiselt pähhkleid purema hakata.

Vastused nendele ja eelnenud küsimustele saada 1. juuliks 2004 e-posti aadressil hele@tartuvv.ee

1.

Kaasaegsed on meenutanud, kuidas Eduard Vilde 23-aastasena Postimehes töötades oli kord “Vanemuise” einelaus midagi enda järel nõõri otsas vedanud, endamisi kõneldes: “Olen ma su järel küllalt jooksnud, jookse nüüd kord ka minu

järel!” Mis see oli, mida Vilde enda järel lohistas?

2.

Kõik me teame hüüatust Juhan Liivi jutustusest “Peipsi peal”: “Jaak, maa, kurat, jalad juba põhjas!” Mis oli aga hüüdjaja nimi?

3.

Kes oli see Eesti kirjanik, kes tõlkis saksa keelest eesti keelde “Perekonnavalsi” ehk “Ühe vanamehe loo” sõnad?

4.

Mis on Kõrboja Anna perekonnanimi?

5.

Pikka aega on vaieldud, eriti seoses arvutamismetoodikaga, kus on Euroopa keskpunkt. Mis riigis ja kus see asub?

6.

Mis on omapärast eestikeelsete numbrite nimetustes võrreldes teiste Euroopa

keeltega, näiteks saksa-, inglise- ja venekeelsete nimetustega?

Mis häälik, täht esineb haruharva?

7.

Sini-must-valge värvikombinatsioon on veel vaid ühe riigi lipu peale Eesti. Mis riigi?

8.

12. juunil 1925 kinnitati Riigikogus Eesti Vabariigi riigivapp. Kõigile kolmele lõvile anti oma tähendus: ülemine tähistas Lembitu-aegset vabadusvõitlust, alumine Vabadussõda. Mida tähendas keskmine lõvi?

9.

Mil viisil treenis Karl Marx oma mälu?

10.

Missugust kirjalikku teksti on täiesti võimatu tõlkida teise keelde?

Jyväskylä piirkonna kultuuriuurimus 2004

Raamatukogud on kultuuriasutustest kasutatavamad

Kodust kaugemal

Vastvalminud kultuuriuurimuse põhjal ollakse Jyväskyläs piirkonnas kultuuri- ja vaba aja veetmise võimalustega üldjoontes rahul.

Kõige olulisemaks peetakse raamatukogu ja kino, neid ka kasutatakse kõige rohkem. Parandamist vajaksid harrastusvõimalused noortele ja vanuritele. Vallaelanikud on uurimuse järgi linlastest ja Muurame elanikest rohkem rahulolematud kultuuri pakkumistega. Vallaelanikest vastajate kultuurinälg ja nõudmised on uurimuse järgi viimase 5 aasta jooksul kasvanud. Eriti sooviti lisaks teatritendusi ja filme ning noortele üritusi ja ruume.

Kultuuriteenuseuurimuse mõte oli välja selgitada Jyväskyläs ümbruse elanike arvamused ja kogemused piirkonnas pakutavate kultuuriteenuste kohta. Uurimuse sihtgrupiks oli Jyväskyläs ümbruses (Jyväskyläs, Jyväskyläs piirkond, Muurame, Laukaa, Uurainen) elavad 15-69 aastased mehed ja naised. Uurimuse viis läbi Tietoykkönen Oy, uurimismaterjal on kogutud telefoniküsitlustes 15.12.2003-11.2.2004.

Jyväskyläs ümbruse elanike üldised seisukohad kultuuri- ja vaba aja veetmise võimalustest ja klienditeenindusest olid üldjoontes positiivsed, parimaks pidasid

vastajad raamatukogusid ja spordiüritusi. Eitavaid arvamusi oli üldiselt üsna vähe. Viimasel aastal on Jyväskyläs kandis kasutatud kõige rohkem raamatukogu, kino, käidud teatritendustel ja kultuuriüritustel.

Kultuuriuurimuse järgi käib vallaelanik aastast raamatukogus 18 korda, kinos 4 korda, jäähokivõistlusel paar korda ning teatris ja kontserdil korra.

Raamatukoguteenuste kasutamine, teatris ja kontserdil käimine on tavalisem naiste seas. Muuseumis ja kunstinäitustel käimine on selgelt seotud haridustaustaga. Kõrgkooli- ja ülikoolilõpetanud on teistest selgelt aktiivsemad kunstinäitustel käijad ja muuseumi külastajad.

Vallaelanikud tunnevad oma valla kultuuriasutustest hästi oma raamatukogu, Vaajakoski Wanhan Woimalat (Vana Jõujaam) ja Kesk-Soome lennundusmuuseumi. Linna kultuuriasutustest teavad vallaelanikud paremini linnateatrit ja linna keskraamatukogu. Vähem teatakse eri kunstigaleriisid ja ametikõrgkooli raamatukogu.

Kultuurisündmustest tunnevad vallaelanikud paremini Jyväskyläs Suve, Neste Rallit, Sadama Ööd, Ülalinna Ööd ning Vaajakoski Kohinaid. Tikkakoski Mühinat teadsid napilt pooled vastanutest. Kultuuriüritustest saavad vallainimesed teada põhiliselt ajalehtedest Kesksuomalaisest ja Suur-Jyväskyläs lehest ning valla omast teadetelehest “Kumppanit”.

Kultuurihuvi ja võimaluste tõusu näitab Jyväskyläs ümbruse elanike kultuuri-reisid mujale Soome ja välismaale. Mujal muuseumides käinute osa on kahekordistunud ja teatris käinute arv kolmekordistunud viimase viie aasta jooksul. Vallaelanikest ligi pooled on öelnud, et on käinud möödunud aasta jooksul teistes, mitte oma valla, muuseumides.

Tuleviku panus on kultuurist informeerimisele

Küsitletud inimeste arvates tuleks valla rohkem tegeleda kultuurisündmustest informatsiooni levitamisega ja turustamisega ning paikkonna kultuuriühistöö arendamisega. Sellele lisaks sooviti rohkem sündmusi ja üritusi noortele ja lastele, kuid ka seda, et kultuuriühtmused jaotuksid ühtlaselt kogu aasta peale. Ürituste valik võiks olla mitmekesisem, võttes arvesse kõiki vanuserühmi. Raamatukoguteenuse säilimist ja arendamist peeti eriti tähtsaks.

Jyväskyläs kultuuriuurimuse täisversiooniga saab tutvuda interneti vahendusel aadressil: www.jyvaskyla.fi/kulttuuri

Seija Laitinen-Kuisma,
Reija Holm

Ülevaate Jyväskyläs ajalehes “Kumppanit” 5. mail 2004 ilmunud artiklist tõlkis eesti keelde Kaja Schultz Kõrvekülla Raamatukogust.